

**PERBANDINGAN TERJEMAHAN METAFORA
ANTARA *MERPATI PUTIH TERBANG LAGI* DAN *RANG
BAI GE ZAI CI FEI XIANG***

NUR AKMAL BINTI OTHMAN

**DISERTASI DISERAHKAN SEBAGAI MEMENUHI
SEBAHAGIAN DARIPADA KEPERLUAN BAGI
IJAZAH SARJANA LINGUISTIK**

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2020

UNIVERSITI MALAYA

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Nama: Nur Akmal binti Othman (No. K.P/Pasport: 900416-02-5070)

No. Matrik: TGC140024

Nama Ijazah: Sarjana Linguistik

Tajuk ~~Kertas Projek/Laporan Penyelidikan~~/Disertasi/Tesis-("Hasil Kerja ini"):

**Perbandingan Terjemahan Metafora antara *Merpati Putih Terbang Lagi*
dan *Rang Bai Ge Zai Ci Fei Xiang***

Bidang Penyelidikan: Terjemahan

Saya dengan sesungguhnya dan sebenarnya mengaku bahawa:

- (1) Saya adalah satu-satunya pengarang/penulis Hasil Kerja ini;
- (2) Hasil Kerja ini adalah asli;
- (3) Apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hakcipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hakcipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya dan satu pengiktirafan tajuk hasil kerja tersebut dan pengarang/penulisnya telah dilakukan di dalam Hasil Kerja ini;
- (4) Saya tidak mempunyai apa-apa pengetahuan sebenar atau patut semunasabahnya tahu bahawa penghasilan Hasil Kerja ini melanggar suatu hakcipta hasil kerja yang lain;
- (5) Saya dengan ini menyerahkan kesemua dan tiap-tiap hak yang terkandung di dalam hakcipta Hasil Kerja ini kepada Universiti Malaya ("UM") yang seterusnya mula dari sekarang adalah tuan punya kepada hakcipta di dalam Hasil Kerja ini dan apa-apa pengeluaran semula atau penggunaan dalam apa jua bentuk atau dengan apa juga cara sekalipun adalah dilarang tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis dari UM;
- (6) Saya sedar sepenuhnya sekiranya dalam masa penghasilan Hasil Kerja ini saya telah melanggar suatu hakcipta hasil kerja yang lain sama ada dengan niat atau sebaliknya, saya boleh dikenakan tindakan undang-undang atau apa-apa tindakan lain sebagaimana yang diputuskan oleh UM.

Tandatangan Calon

Tarikh: 13/08/2020

Diperbuat dan sesungguhnya diakui di hadapan,

Tandatangan Saksi

Tarikh: 13/08/2020

Nama: Dr. Soh Bee Kwee

Jawatan: Pensyarah Kanan/ Penyelia

PERBANDINGAN TERJEMAHAN METAFORA ANTARA *MERPATI PUTIH TERBANG LAGI DAN RANG BAI GE ZAI CI FEI XIANG*

ABSTRAK

Metafora merupakan bahasa figuratif yang sering kali digunakan dalam karya-karya sastra. Penggunaan metafora menjadikan sesuatu karya itu sukar untuk diterjemahkan, sesuai dengan kenyataan Newmark (1981) yang menyatakan bahawa terjemahan metafora merupakan satu permasalahan utama dalam bidang penterjemahan. Sehubungan itu, analisis terjemahan metafora daripada bahasa Melayu (BM) ke bahasa Cina (BC) dalam karya *Merpati Putih Terbang Lagi* oleh Khadijah Hashim dan terjemahannya, iaitu *Rang Bai Ge Zai Ci Fei Xiang* (让白鸽再次飞翔) akan dijalankan. Dalam kajian ini, pendekatan penterjemahan Newmark (1981) digunakan bagi meneliti strategi terjemahan metafora, manakala kerangka kajian Sakina Sahuri Suffian Sahuri (2000) pula digunakan bagi menentukan medan sumber metafora BM dan BC. Akhir sekali, perubahan medan sumber antara BM ke BC dikenal pasti. Berdasarkan analisis, strategi yang paling kerap digunakan ialah strategi terjemahan kepada pengertian semata-mata. Sebanyak 74% terjemahan metafora yang menggunakan imej yang lain mengalami perubahan medan sumber, iaitu apabila metafora daripada medan sumber manusia berubah kepada medan sumber alam dan sebaliknya, seterusnya perubahan juga berlaku apabila pecahan medan sumber tidak diterjemahkan ke dalam pecahan yang sama dalam teks sasaran.

COMPARATIVE STUDY OF METAPHOR TRANSLATION BETWEEN *MERPATI PUTIH TERBANG LAGI* AND *RANG BAI GE ZAI CI FEI XIANG*

ABSTRACT

Metaphor is one of the elements of figurative language which is often used in literary work. The use of metaphorical expression intensifies the difficulty to translate particular literary work, in line with Newmark's statement (1981) that metaphor is a major problem in translation field. Therefore, study of metaphor translation from Malay Language (BM) to Chinese Language (BC) between *Merpati Putih Terbang Lagi* and its translation *Rang Bai Ge Zai Ci Fei Xiang* (让白鸽再次飞翔) will be carried out. In this study, Newmark's (1981) translation approaches are used to study metaphorical translation strategies, while Sakina Sahuri Suffian Sahuri's (2000) framework is used to determine the BM and BC metaphorical source field. Finally, the change in metaphorical source field between BM and BC will be identified. Based on the analysis, the most commonly used strategy is converting the metaphor into sense. Besides that, 74% of the metaphorical translations which have used other images experienced a change in the source field. The changes occur when metaphor from human source field is translated into nature source field and vice versa, also, changes occur when the sub-type of a source field is not translated into the same sub-type in the target text.

PENGHARGAAN

Dengan nama Allah yang maha pemurah lagi maha penyayang. Setinggi-tinggi kesyukuran dipanjatkan ke hadrat Ilahi kerana dengan izin dan limpah kasih sayangnya-Nya, saya diberikan kekuatan, ketabahan dan semangat yang berterusan untuk menyiapkan disertasi ini.

Jutaan penghargaan ditujukan kepada penyelia-penyelia saya iaitu Dr. Soh Bee Kwee dan Dr. Sakina Sahuri Suffian Sahuri kerana tidak jemu memberikan tunjuk ajar, motivasi serta bimbingan yang berterusan sepanjang pengajian saya ini.

Tidak dilupakan keluarga saya, terutamanya ibu bapa, suami, adik-beradik, anak-anak yang sentiasa memberi sokongan dan dokongan, juga sahabat-sahabat di Pusat Bahasa dan Pengajian Umum UPSI yang turut memberikan bantuan dan bimbingan bagi membantu saya menamat pengajian.

Terima kasih buat kalian.

ISI KANDUNGAN

Perakuan Keaslian Penulisan	ii
Abstrak	iii
<i>Abstract</i>	iv
Penghargaan	v
Isi Kandungan	vi
Senarai Jadual	x
Senarai Rajah	xi
Senarai Singkatan Kata	xii
Senarai Lampiran	xiii

BAB 1: PENDAHULUAN 1

1.1 Pengenalan	1
1.2 Pernyataan Masalah	4
1.3 Objektif dan Soalan Kajian	6
1.4 Batasan Kajian	7
1.5 Kepentingan Kajian	7
1.6 Pengenalan Bahasa yang Dikaji	8
1.6.1 Bahasa Melayu	8
1.6.2 Bahasa Cina	10
1.7 Kesimpulan	11

BAB 2: SOROTAN LITERATUR..... 12

2.1 Pendahuluan	12
2.2 Definisi Metafora	12
2.2.1 Definisi Metafora Secara Umum	13

2.2.2	Definisi Metafora Mengikut Sarjana.....	14
2.3	Struktur Asas Metafora	16
2.4	Klasifikasi Metafora.....	19
2.4.1	Taksonomi Newmark	19
2.4.2	Taksonomi Ullmann.....	20
2.4.3	Taksonomi Larson.....	21
2.4.4	Taksonomi Lakoff dan Johnson	21
2.5	Pengenalpastian Metafora	23
2.6	Penterjemahan Metafora	26
2.6.1	Strategi Newmark (1981).....	26
2.6.2	Strategi Larson (1984).....	29
2.6.3	Perbandingan Antara Strategi Newmark dan Larson.....	30
2.7	Semantik	32
2.7.1	Teori Medan Semantik	35
2.7.2	Hubungan Antara Leksikal	36
2.7.3	Kerangka Kajian Sakina Sahuri Suffian Sahuri (2000).....	37
2.8	Kajian-kajian Lepas	41
2.8.1	Kajian Metafora	41
2.8.2	Kajian Terjemahan.....	43
2.8.3	Kajian Luar Negara	47
2.9	Kesimpulan	49
BAB 3: METODOLOGI KAJIAN		50
3.1	Pendahuluan.....	50
3.2	Bahan Kajian	50
3.2.1	Sinopsis <i>Merpati Putih Terbang Lagi</i>	51

3.2.2 Latar Belakang Penulis.....	52
3.2.3 Latar Belakang Penterjemah	53
3.3 Bahan Rujukan.....	53
3.4 Semakan.....	54
3.5 Reka Bentuk Kajian.....	55
3.6 Prosidur Kajian	56
3.7 Proses Pengumpulan Data	58
3.8 Proses Analisis Data	62
3.9 Kesimpulan.....	65

BAB 4: ANALISIS DATA DAN DAPATAN KAJIAN 66

4.1 Pendahuluan	66
4.2 Data kajian Secara Keseluruhan	66
4.3 Strategi Terjemahan Metafora.....	67
4.3.1 Strategi Menterjemah Metafora kepada Pengertian Semata-mata (S5)...	69
4.3.2 Strategi Mengekalkan Metafora dengan Menggunakan Imej Lain (S2)	70
4.3.3 Strategi Pengguguran Metafora (S6)	76
4.3.4 Strategi Mengekalkan Metafora dengan Menggunakan Imej Sama (S1)	78
4.3.5 Strategi Menggantikan Metafora dengan Perumpamaan dengan Menggunakan Imej Sama (S3)	79
4.3.6 Strategi Menggantikan Metafora dengan Perumpamaan dengan Menggunakan Imej Lain (S4)	81
4.3.7 Strategi Mengekalkan Metafora dan Disertakan dengan Pengertian (S7)	83
4.4 Analisis Medan Sumber Metafora	83
4.4.1 Medan Sumber Metafora BM	86

4.4.1.1	Manusia sebagai Medan Sumber.....	87
4.4.1.2	Alam sebagai Medan Sumber	93
4.4.2	Medan Sumber Metafora BC	98
4.4.2.1	Manusia sebagai Medan Sumber	99
4.4.2.2	Alam sebagai Medan Sumber	108
4.4.3	Perubahan Medan Sumber Metafora daripada BM ke BC.....	113
4.5	Kesimpulan	115
BAB 5: RUMUSAN DAN CADANGAN.....		116
5.1	Pendahuluan.....	116
5.2	Kesimpulan Kajian	116
5.2.1	Persoalan Kajian 1.....	117
5.2.2	Persoalan Kajian 2.....	120
5.3	Impak Kajian	124
5.4	Cadangan Kajian.....	126
5.5	Penutup	126
Bibliografi		127
Lampiran		134

SENARAI JADUAL

Jadual 1.1: Senarai Karya Terjemahan Sastera BM ke BC yang Diterbitkan di China...	3
Jadual 2.1: Perbandingan Struktur Metafora oleh Beberapa Sarjana.....	19
Jadual 2.2: Perbandingan antara Strategi Newmark dan Larson.....	31
Jadual 3.1: Latar Belakang Perujuk BM	54
Jadual 3.2: Latar Belakang Perujuk BC	55
Jadual 3.3: Proses Pengumpulan Data	60
Jadual 3.4: Peratusan Terjemahan Metafora	62
Jadual 3.5: Pengklasifikasian Strategi Terjemahan Metafora	63
Jadual 3.6: Perubahan Medan Sumber Metafora BM kepada BC	65
Jadual 4.1: Pecahan Strategi Terjemahan Metafora.....	68
Jadual 4.2: Senarai Data Terjemahan kepada <i>Chengyu</i>	73
Jadual 4.3: Pecahan Perubahan Terjemahan Metafora	113
Jadual 4.4: Perubahan Medan Sumber Metafora	114
Jadual 5.1: Peratusan Strategi Terjemahan Metafora.....	117
Jadual 5.2: Peratusan Terjemahan Medan Manusia kepada Medan Alam.....	121
Jadual 5.3: Peratusan Terjemahan Medan Alam kepada Medan Manusia.....	122
Jadual 5.4: Peratusan Terjemahan Medan Manusia kepada Medan Manusia.....	123
Jadual 5.5: Peratusan Terjemahan Medan Alam kepada Medan Alam	124

SENARAI RAJAH

Rajah 1.1: Kawasan Penutur Austronesia	9
Rajah 2.1: <i>Tenor</i> dan <i>Vehicle</i>	17
Rajah 2.2: Segi Tiga Semantik (<i>Semantic Triangle</i>).....	33
Rajah 2.3: Pengertian Makna Bloomfield	34
Rajah 2.4: Rajah Tidak Lengkap Pecahan Tubuh Badan.....	37
Rajah 2.: Kerangka Medan Sumber Metafora Sakina Sahuri Suffian Sahuri	41
Rajah 3.1: Kerangka Medan Sumber Metafora Kajian Semasa.....	57
Rajah 3.2: Carta Alir Prosedur Kajian	58
Rajah 3.3: Prosedur Identifikasi Metafora (MIP)	61
Rajah 3.4: Pengklasifikasian Medan Sumber Metafora BM dan BC.....	64
Rajah 4.1: Pecahan Terjemahan Metafora	67
Rajah 4.2: Pecahan Medan Sumber Metafora BM.....	84
Rajah 4.3: Pecahan Medan Sumber Metafora BC	84
Rajah 4.4: Pecahan Penuh Medan Sumber Metafora BM dan BC	85
Rajah 4.5: Medan Sumber Metafora BM.....	86
Rajah 4.6: Rumusan Medan Sumber Manusia Metafora BM	93
Rajah 4.7: Rumusan Medan Sumber Alam Metafora BM.....	98
Rajah 4.8: Medan Sumber Metafora BC.....	99
Rajah 4.9: Rumusan Medan Sumber Manusia Metafora BC	107
Rajah 4.10: Rumusan Medan Sumber Alam Metafora BC.....	112

SENARAI SINGKATAN KATA

BM	Bahasa Melayu
BC	Bahasa Cina
A	Teks Sumber
T	Teks Terjemahan
B	Bab
M	Muka Surat

SENARAI LAMPIRAN

Lampiran A: Sumber Data	134
Lampiran B: Sumber Rujukan	135
Lampiran C: Data Strategi Terjemahan Metafora.....	136
Lampiran D: 33 Data Soalan Kajian Kedua.....	169
Lampiran E: Data Perubahan Medan Terjemahan Metafora	176

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Penterjemahan merupakan satu cabang ilmu yang sering menjadi bahan kajian para sarjana sejak sekian lamanya. Penterjemahan juga mempunyai peranan yang sangat dominan dalam perkembangan tamadun dunia. Hal ini dikatakan demikian kerana, manusia dari latar belakang berbeza lazimnya berkomunikasi dan bertukar ilmu pengetahuan melalui aktiviti penterjemahan. Berdasarkan itu, apakah itu takrifan penterjemahan? House (2009) menyatakan terjemahan merupakan satu proses penggantian teks asal kepada teks yang lain, manakala Puteri Roslina Abdul Wahid (2012) pula mentakrifkan “penterjemahan ialah aktiviti mentafsir sesuatu teks dan menghasilkan teks itu semula dalam bahasa lain” (ms. 1), senada dengan Catford (1965) yang menyatakan bahawa penterjemahan ialah satu usaha pengalihan maklumat daripada satu bahasa kepada satu bahasa yang lain. Seterusnya, dalam karya Bell (1991) menyebut bahawa terjemahan ialah satu pernyataan dalam bahasa lain mengenai maklumat daripada bahasa lain dengan mengekalkan persamaan dari segi semantik dan stilistik. Nida (1969) pula menyatakan terjemahan merupakan satu proses penyalinan semula maklumat daripada bahasa asal kepada bahasa penerima maklumat dalam bentuk yang terdekat dan bersahaja dari segi makna dan gaya. Selain daripada itu, terjemahan menurut Asmah Haji Omar (2008) merupakan pemindahan sistem semiotik. Sehubungan dengan itu, proses menterjemahkan sesuatu karya bukan sahaja bertujuan menggantikan struktur bahasa sumber ke bahasa sasaran, tetapi juga mengalihkan maklumat dari satu sistem semiotik ke sistem semiotik yang lain. Berdasarkan definisi-definisi yang diutarakan, hampir

kesemua sarjana bersetuju bahawa makna perlu dikekalkan namun tidak semua yang menekankan bahawa gaya bahasa perlu dikekalkan.

Kegiatan penterjemahan bahasa Inggeris-bahasa Melayu di Malaysia mula tersebar luas apabila Semenanjung Tanah Melayu dijajah oleh British, iaitu dengan termeterainya Perjanjian Pangkor 1874. Pada saat itu, kerajaan penjajah berniat menyebarkan ideologi mereka melalui terjemahan dan penyebaran buku cerita. Manakala pada awal 1930-an, aktiviti terjemahan pula banyak tertumpu pada terjemahan bahasa Arab-bahasa Melayu melalui mushaf agama seperti buku yang berkaitan tauhid, usuludin, fekah dan tasauf (Norizah Ardi et al, 2009). Seterusnya, terjemahan melibatkan bahasa Melayu (BM) ke bahasa Cina (BC) pula muncul agak lewat di Malaysia berbanding dengan terjemahan lain. Hal ini dibuktikan menerusi pernyataan Goh (2015) bahawa kegiatan menterjemah BM-BC hanya bermula pada tahun 1985. Tambahan lagi, terjemahan BM-BC dimulai dengan terjemahan karya sastera. Rentetan daripada itu, 7 buah buku sastera Melayu daripada genre yang berlainan telah berjaya diterjemahkan ke dalam BC dan diterbitkan di China.

Pada tahun 1985, novel A. Samad Said yang tersohor iaitu *Salina* telah menjadi karya sastera BM pertama yang diterjemahkan dan diterbitkan ke dalam BC. Setelah itu semakin banyak karya BM telah mula diterjemahkan ke dalam BC (Goh, 2015). Selain daripada itu, sebuah badan bukan kerajaan, Persatuan Penterjemahan dan Penulisan Kreatif Malaysia (PERSPEKTIF) merupakan sebuah badan yang giat menjalankan penterjemahan BC-BM-BC. Sehingga kini persatuan ini telah berjaya menghasilkan lebih 30 buah judul antologi penulisan kreatif dan karya sastera. Antara karya terjemahan yang dikeluarkan oleh persatuan ini ialah *Hikayat Pinggir Air*, *Hikayat Tiga Negara*, *Keluarga* dan sebagainya. Melalui usaha-usaha sama ada daripada orang perseorangan

mahupun daripada pertubuhan seperti ini, kegiatan penterjemahan dan penulisan kreatif antara BM-BC semakin rancak berkembang.

Jadual 1.1 Senarai karya terjemahan sastera BM ke BC yang diterbitkan di China

Bil.	Tahun	Judul	Genre	Penulis Asal	Penterjemah	Penerbit
1.	1985/ 1991	<i>Salina</i>	Novel	A. Samad Said	Yu Yu	Syarikat Penerbitan Beiyue Wenyi
2.	1986	<i>Antologi Cerpen Indonesia dan Malaysia</i>	Cerpen	Pelbagai	Wang Shouye	Syarikat Penerbitan Haixia Wenyi
3.	1991	<i>Bunga Mawar di dalam Pasu</i>	Cerpen	Pelbagai	Ai Ma et al.	Syarikat Penerbitan Beiyue Wenyi
4.	1993	<i>Antologi Cerpen Penulis Wanita Malaysia</i>	Cerpen	Pelbagai	Bai Can, Zheng Shuxuan et al.	Syarikat Penerbitan Xiandai
5.	1999	<i>Sejarah Melayu</i>	Novel	Tun Sri Lanang	Huang Yuanhuan	Syarikat Penerbitan Beiyue Wenyi
6.	2001/ 2012	<i>Cerita Rakyat Malaysia</i>	Cerita Rakyat	Pelbagai	We Zongyu (penyelenggara)	Syarikat Penerbitan Buku Kanak-kanak Liaoning
7.	2013	<i>Sejarah Melayu: Terjemahan dan Hasil Kajian</i>	Teks Klasik	Tun Sri Lanang	Luo Jie, Fu Congcong et al.	Peking University Press

(Goh, 2015)

Jadual di atas menunjukkan butir-butir penerbitan terjemahan karya-karya sastera BM-BC mengikut tahun di China. Berdasarkan jadual selama hampir 20 tahun iaitu 1985 hingga 2013, sebanyak tujuh karya BM telah diterjemahkan ke dalam BC. Walaupun

bidang terjemahan sudah mendapat perhatian pengamal-pengamal terjemahan tempatan, namun secara keseluruhan bilangan karya BM yang berjaya diterjemahkan ke BC masih terhad dan usaha terjemahan harus terus teguh dilaksanakan demi memperkenalkan dan seterusnya memartabatkan karya BM ke seluruh dunia. Pelbagai rancangan dijalankan dari semasa ke semasa oleh Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP), Institut Terjemahan dan Buku Malaysia (ITBM), dan juga pihak-pihak lain. Antara usaha yang telah dibuat ialah perjanjian persefahaman antara ITBM dengan PERSPEKTIF pada tahun 2012 untuk menggalakkan aktiviti terjemahan kedua-dua bahasa dan menembusi pasaran antarabangsa (Sinar Harian, 17 Julai 2012), manakala pada tahun 2016 pula DBP menandatangani perjanjian persefahaman dengan sebuah syarikat penerbitan China, Zhejiang Publishing United Group (BERNAMA, 28 April 2016). Selain daripada itu, terdapat juga bengkel-bengkel seperti Bengkel Terjemahan BC-BM dan juga kursus-kursus penterjemahan yang terus dipergiatkan perlaksanaannya oleh badan-badan berkenaan.

1.2 Pernyataan Masalah

Dalam kepelbagaian bentuk bahasa, metafora merupakan refleksi budaya masyarakat sesuatu bahasa tersebut yang mempunyai nilai dan kepercayaan terhadap dunia. Nilai dan kepercayaan mampu mempengaruhi persepsi, jangkaan dan andaian penutur terhadap fungsi bahasa dalam komunikasi. Oleh itu, metafora merupakan ekspresi budaya terbaik yang boleh diperhatikan dalam satu-satu komuniti bahasa (Han, 2017). Dalam bidang terjemahan, metafora pada kebiasaannya menjadi fokus utama penterjemah, hal ini bertepatan dengan pernyataan Newmark (1981) iaitu penterjemahan metafora merupakan satu permasalahan utama dalam penterjemahan. Perbezaan-perbezaan yang wujud dalam masyarakat yang bertutur dalam bahasa yang berlainan menyebabkan penterjemahan metafora menjadi sesuatu tugas yang sukar untuk dilaksanakan

(Safarnejad, Imran Ho Abdullah & Norsimah Mat Awal, 2017). Di samping itu, Sun (2019) pula menyebut kaedah untuk menjelaskan makna yang mendalam daripada bahasa sumber kepada bahasa sasaran merupakan satu tugas yang sukar buat penterjemahan. Berdasarkan pada itu, dapat dilihat bahawa metafora boleh menimbulkan kesukaran dalam penterjemahan antara dua bahasa, terutamanya apabila melibatkan bahasa daripada rumpun yang berbeza. Masalah dalam penterjemahan tidak terlalu ketara melibatkan bahasa dan kebudayaan yang mempunyai persamaan seperti bahasa Melayu, bahasa Brunei dan bahasa Indonesia, tetapi apabila bahasa-bahasa yang terlibat adalah daripada rumpun yang berbeza seperti BC dan bahasa Inggeris, maka budayanya yang berbeza akan menyebabkan kesukaran dalam menterjemah (Noraziah Abd Aziz, 2014). Jelaslah bahawa perbezaan antara bahasa-bahasa akan mewujudkan kesukaran kepada penterjemahan dalam usaha menghasilkan terjemahan yang tepat dan bermutu tinggi.

Kajian mengenai penterjemahan metafora sudah banyak dijalankan namun hasil daripada pembacaan pengkaji, sehingga kini masih tiada kajian yang memberikan perhatian khusus kepada terjemahan metafora daripada BM kepada BC. Seperti yang kita sedia maklum, Malaysia ialah sebuah negara unik dengan rakyat yang terdiri daripada pelbagai kaum, budaya dan adat warisan. Tiga etnik utama yang membentuk rakyat Malaysia terdiri daripada Melayu, Cina dan India, manakala empat bahasa utama pula ialah bahasa Melayu, Inggeris, Mandarin dan Tamil (Lim & Lim, 2017). Oleh sebab itu, BM dan BC mempunyai kedudukan sangat tinggi di Malaysia, selain daripada bahasa Inggeris. BM merupakan bahasa ibunda kaum Melayu dan bahasa kebangsaan Malaysia, manakala BC pula merupakan bahasa ibunda etnik Cina yang mewakili populasi etnik kedua terbesar di Malaysia. Di samping itu, BC ialah salah bahasa utama di dunia dengan populasi penuturnya sebanyak 14% (Perelrsvaig, 2012). Oleh yang demikian, pengkaji terpenggil untuk mengisi ruang lompong kajian bagi bersama-sama menyelesaikan

permasalahan ini dan juga sebagai salah satu usaha untuk menggalakkan penterjemahan antara kedua-dua bahasa ini. Justeru, kajian ini dijalankan bagi membincangkan tentang penterjemahan BM ke BC khususnya dari aspek terjemahan metafora yang ternyata merupakan aspek yang paling sukar dalam bidang terjemahan.

1.3 Objektif dan Soalan Kajian

Secara dasarnya, kajian ini dibangunkan dengan tujuan melihat amalan terjemahan antara BM-BC, namun skop kajian dikecilkan dan difokuskan hanya kepada terjemahan metafora antara kedua-dua bahasa ini. Oleh itu, matlamat kajian ini adalah untuk menganalisis strategi terjemahan metafora BM-BC daripada karya *Merpati Putih Terbang Lagi* serta terjemahannya *Rang Bai Ge Zai Ci Fei Xiang*. Selanjutnya, berdasarkan analisis terhadap medan sumber metafora, pengkaji meneliti perubahan medan sumber yang berlaku menerusi analisis terhadap data strategi penterjemahan metafora kepada metafora dengan imej yang lain (S2).

Kajian ini menfokuskan untuk mencari jawapan kepada soalan-soalan yang diutarakan seperti berikut, berdasarkan data metafora yang terkumpul daripada bahan kajian yang terpilih, iaitu:

- (a) Apakah strategi terjemahan yang diaplikasi dalam menterjemah metafora dari BM ke dalam BC?

Untuk menjawab persoalan ini, metafora yang terkumpul dikategorikan mengikut tujuh strategi seperti yang diutarakan oleh Newmark (1981).

- (b) Apakah perubahan medan sumber yang dapat diperhatikan dalam penterjemahan metafora yang menggunakan imej yang berlainan?

Bagi soalan kajian ini, data dikecilkan kepada metafora dan terjemahannya ke dalam metafora dengan imej yang berlainan sahaja. Justifikasi pemilihan ini dijelaskan lebih lanjut dalam Bab 3. Daripada data tersebut, medan sumber bagi setiap metafora BM serta terjemahan metafora dalam BC dianalisis berdasarkan kerangka kajian Sakina Sahuri Suffian Sahuri (2000), seterusnya perubahan-perubahan medan sumber akan dikenalpasti berdasarkan hasil analisis medan sumber metafora yang terkumpul.

1.4 Batasan Kajian

Makalah ini merupakan sebuah kajian kualitatif yang memfokuskan kepada penterjemahan metafora dari BM ke BC. Kajian ini hanya terbatas mengkaji metafora dan terjemahan metafora dari novel *Novel Merpati Putih Terbang Lagi* serta teks terjemahannya dalam BC iaitu *Rang Bai Ge Zai Ci Fei Xiang* sahaja. Keseluruhan novel yang mempunyai sebanyak 29 bab beserta dengan terjemahannya dalam karya BC diteliti bagi mendapatkan data yang bersesuaian dengan objektif dan persoalan kajian. Selain daripada itu, dalam bidang kajian bahasa terdapat pelbagai definisi metafora, justeru dalam kajian ini pengkaji hanya membataskan pada metafora berdasarkan definisi yang telah ditetapkan. Maklumat dan penjelasan selanjutnya mengenai tatacara kajian dipersembahkan dalam bab 3.

1.5 Kepentingan Kajian

Walaupun usaha ini pada dasarnya berimpak kecil kerana hanya memfokuskan kepada satu karya dan terjemahannya sahaja, tetapi kajian yang dijalankan ini adalah kajian rintis yang dijalankan mengenai terjemahan metafora daripada BM kepada BC. Sehubungan dengan itu, pengkaji mengharapkan supaya dapatan yang diperoleh mampu menjadi

rujukan kepada pengamal-pengamal terjemahan berkenaan amalan-amalan terjemahan yang dipraktikkan dalam dunia terjemahan semasa terutama yang melibatkan BM dan BC.

Di samping itu, kajian ini juga berupaya menjadi panduan akademik terutamanya dalam bidang terjemahan BM-BC yang masih kurang dijalankan berbanding dengan kajian terjemahan BC-BM. Selain itu, kajian ini juga berkemampuan dalam menyampaikan maklumat yang berguna kepada pengkaji yang berminat untuk meneliti terjemahan BM-BC terutamanya apabila melibatkan aspek terjemahan metafora. Tambahan pula, pelajar-pelajar yang menuntut dalam bidang linguistik juga dapat memperoleh sedikit sebanyak manfaat untuk membantu mereka menjalankan penyelidikan berkaitan dengan bidang ini pada masa akan datang.

Kajian ini memfokuskan pada kepada kajian terhadap dua bahasa iaitu BM dan BC. Oleh itu, penerangan mengenai kedua-dua bahasa ini dihuraikan seperti berikut.

1.6.1 Bahasa Melayu (BM)

Bahasa melambangkan bangsa, sehubungan dengan itu sebelum mengetahui asal usul kewujudan bahasa tersebut, kita perlu mendalami asal keturunan penuturnya. Terdapat teori yang menjelaskan bahawa bangsa keturunan Melayu ini berasal daripada kelompok manusia yang tinggal di wilayah Yunnan di China yang dikenali sebagai kelompok Austronesia, mereka seterusnya berhijrah dan berpindah randah sebelum menetap di kawasan Asia Tenggara. Asmah Haji Omar (1985) menyatakan perkataan Austronesia merupakan gabungan dua perkataan bahasa Latin iaitu *austro* dan *nesos*. *Ausro*

bermaksud selatan; manakala *nesos* bermaksud pulau. Justeru itu, istilah Austronesia sebenarnya mendukung makna pulau-pulau di bahagian selatan.

Menurut Asmah Haji Omar (2008) juga, bahasa dan kaum penutur merupakan dua komponen yang tidak boleh dipisahkan. Selain itu menurut beliau lagi, bahasa itu mempunyai kawasan pertuturannya yang sama dengan kawasan penghunian penuturnya.

Rajah 1.1 Kawasan Penutur Austronesia

BM merupakan bahasa *lingua franca* yang digunakan di Malaysia, Singapura, Indonesia dan Brunei. Namun bagi Indonesia, BM lebih dikenali sebagai bahasa Indonesia. Selain daripada itu, terdapat juga kelompok penduduk di sekitar selatan Thailand, Filipina, Kemboja dan Vietnam yang menggunakan BM sebagai bahasa pertuturan.

1.6.2 Bahasa Cina (BC)

Semasa zaman Kesultanan Melayu Melaka iaitu pada abad ke-15, kaum Han merupakan gelombang pertama bangsa Cina yang datang ke Tanah Melayu. Bangsa Han menuturkan Hanyu atau bahasa Mandarin baku yang berasal daripada dialek bahasa penduduk di Beijing. Bahasa ini atau juga dikenali sebagai Putonghua juga merupakan bahasa rasmi yang telah dipilih oleh kerajaan China untuk dijadikan bahasa pengantar utama di seluruh negara China. Di Malaysia, bahasa Mandarin dikenali sebagai Huayu dan yang menjadi bahasa utama kepada etnik Cina. Selain Huayu, mereka juga bertutur dan menggunakan bahasa dialek asal keturunan masing-masing seperti dialek Hokkien, Kantonis, Hakka dan sebagainya. Manakala di Taiwan pula, bahasa ini lebih dikenali sebagai bahasa nasional atau Guoyu.

BC merupakan bahasa dalam kumpulan bahasa Sino-tibetan (Pereltsvaig, 2012). Dari segi bilangan penutur, kumpulan bahasa Sino-Tibetan merupakan merupakan kelompok yang kedua paling ramai dan berada di belakang kumpulan bahasa Indo-European. Menurut Pereltsvaig (2012) lagi, penutur BC bersamaan dengan 14% daripada populasi di dunia, dan merupakan bahasa yang paling ramai penutur di dunia. Sementara itu, 92% daripada penutur BC adalah berasal dari negara China. Seiring dengan pertumbuhan ekonomi negara China yang pesat berkembang dan hampir menyaingi Amerika Syarikat sebagai kuasa ekonomi dunia, pembelajaran BC turut menjadi satu trend global yang berkembang dengan pantas. Sehubungan dengan itu, bilangan penutur BC turut bertambah dari semasa ke semasa. Perkembangan ini boleh disamakan dengan situasi pada awal abad ke-19 yang menjadi era perkembangan bahasa Inggeris pada ketika itu. Namun begitu, faktor utama perkembangan kedua-dua bahasa ini adalah berbeza, bahasa Inggeris disebabkan faktor penjajahan British terhadap negara lain seperti di India,

Nigeria dan sebagainya, sebaliknya perkembangan BC pula adalah disebabkan oleh nilai ekonomi kerajaan China. (Hafner, Jaret, Liptak, & Rai, 2006)

1.7 Kesimpulan

Dalam bab ini, pengkaji telah menjelaskan sedikit sebanyak berkaitan dengan kajian yang akan dibangunkan dalam disertasi ini, bermula dari pengenalan, pernyataan masalah, objektif kajian, soalan-soalan kajian, kepentingan kajian, batasan kajian dan sebagainya. Pada bab seterusnya, pengkaji akan membuat sorotan penyelidikan lepas yang berkaitan dengan metafora dan penterjemahan metafora, semantik serta topik-topik yang bersangkutan dengan kajian ini.